

Bezoekadres: Stadhuis Coolsingel 40
3011 AD Rotterdam
Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Website: www.rotterdam.nl
E-mail: DIM@bsd.rotterdam.nl
Inlichtingen: M.J. Swinkels
Telefoon: (010) 2673277

Aan de gemeenteraad

Portefeuillehouder: A. Aboutaleb
Dienst: directie Veiligheid
Ons kenmerk:

Datum: 24 november 2017

Betreft: Onderzoek Bureau Beke naar 'Beelden van de samenleving over de bejegening van de burgers door de politie in relatie tot discriminatie'

Onderwerp:

Onderzoek Bureau Beke naar 'Beelden van de samenleving over de bejegening van burgers door de politie in relatie tot discriminatie.'

Op welke gronden deze brief?/Waarom nu voorgelegd?

In opdracht van de driehoek is onderzocht hoe de Rotterdamse bevolking aankijkt tegen de bejegening door de politie en discriminatie door de politie in het bijzonder. Daarnaast is onderzocht welke maatregelen de politie treft om discriminatie door politiefunctionarissen te voorkomen. Het onderzoek heeft geresulteerd in bijgevoegde onderzoeksrapport van Bureau Beke: 'Beelden van de samenleving over de bejegening van burgers door de politie in relatie tot discriminatie. Een onderzoek naar ervaringen en meningen.' Aanleiding voor het onderzoek waren discussies over etnisch profileren en discriminatie door de politie en een Expertmeeting van de Commissie VOF, die in 2015 over dit onderwerp heeft plaatsgevonden.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/begroting/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

n.v.t.

Toelichting:

Onderzoek

Op basis van vragen aan Rotterdammers in straatinterviews en via het Digitaal Stadspanel is zicht gekregen op het beeld van Rotterdammers over de politie. Het gaat daarbij om meningen gebaseerd op eigen ervaringen van Rotterdammers met de politie en om algemene beelden over de politie. Daarnaast zijn klachten die bij de politie zijn ingediend over discriminatie door de politie over de jaren 2013 tot en met 2015 onderzocht om zicht te krijgen op oorzaken voor het ontstaan van het gevoel bij burgers gediscrimineerd te worden. Ten slotte is met politiefunctionarissen uit de praktijk en diverse stakeholders gesproken over hun beelden over en ervaringen met de aanpak van de politieorganisatie om een gevoel van discriminatie bij burgers te verminderen dan wel te voorkomen.

Algemene beelden over de politie

Het onderzoek laat zien dat 90%¹ van de bevroegde Rotterdammers een neutraal tot positief beeld heeft over het politieoptreden. Zij benadrukken de vriendelijkheid en benaderbaarheid van de politie, zien dat de politie zijn/haar best doet, zichtbaar is en voor veiligheid zorgt. Burgers die in hun algemene beeld over de politie negatief² zijn benoemen dat de politie te weinig zichtbaar is en zijn van mening dat de politie teveel macht heeft dan wel te agressief of

¹ Straatenquête 82,5%, in het Digitaal Stadspanel 93,4% positief tot neutraal

² Straatenquête 17,5%, Digitaal Stadspanel 6,6%

hardhandig reageert. Het onderzoek laat zien dat Rotterdammers met een niet-westerse achtergrond een negatiever beeld hebben over de bejegening van de politie dan Rotterdammers met een autochtone achtergrond³. Uit het onderzoek blijkt dat een beperkt deel van de Rotterdammers (n =17), een negatief beeld koppelt aan de mening dat de politie racistisch is, discrimineert en/of etnisch profileert. Het beeld van de burgers over het politietoetreden is grotendeels gebaseerd op eigen ervaringen van burgers met de politie en/of meer indirecte invloeden, waaronder beelden vanuit de (sociale) media.

Eigen ervaringen

In het onderzoek is niet alleen gevraagd naar de algemene beelden van burgers, er is ook specifiek gekeken naar de eigen ervaringen van burgers met de politie. Van de ongeveer 600 Rotterdammers⁴ die in 2016 contact hebben gehad met de politie heeft het grootste gedeelte positieve ervaringen⁵. Zij geven aan dat de politie hen goed heeft geholpen, dat de zaak correct door de politie is afgehandeld of dat er sprake was van een terechte politie interventie.

Van de burgers die aangeven dat zij in 2016 een negatieve ervaring met de politie hebben gehad⁶, geeft in de stratenquête 9,7% (17 personen) en in het digitaal stadspanel 2,6% (11 personen) aan dat ze zich gediscrimineerd hebben gevoeld op basis van hun achtergrond. In de stratenquête gaat het daarbij vooral om niet-westerse allochtonen terwijl het in het Digitaal Stadspanel vooral gaat om autochtonen die zich gediscrimineerd voelen. Uit het onderzoek blijkt dat burgers zich ook gediscrimineerd kunnen voelen op basis van hun geslacht of vanwege een lichamelijke beperking.

Uit de ervaring van politiefunctionarissen blijkt dat zij tijdens hun loopbaan regelmatig te maken krijgen met burgers die zich gediscrimineerd voelen en dit de politie tijdens de interactie ook expliciet verwijten. Dit heeft in het bijzonder betrekking op het uitvoeren van staandehoudingen en/of controles.

Mogelijke oorzaken

In het onderzoek wordt inzicht gegeven in een aantal verklarende factoren voor het ontstaan van het gevoel gediscrimineerd te worden door de politie. Uit het klachtenonderzoek blijkt dat het voor de burger niet altijd duidelijk is waarom hij of zij staande wordt gehouden. Het onderzoek laat zien dat de grond voor het politietoetreden regelmatig niet goed wordt uitgelegd. In de communicatie tussen de politiefunctionaris en de burger spelen daarbij ook taalproblemen een rol. Dat maakt de interactie tussen politie en burger soms complex en vergroot de kans op onbegrip, weerstand en het gevoel gediscrimineerd te zijn.

Het onderzoek laat zien dat in de interactie met de politie de burger zelf ook een belangrijke rol speelt. Burgers zijn regelmatig scherp in hun reactie richting politiefunctionarissen, o.a. in de vorm van discriminatieverwijten. Volgens de onderzoekers wordt dit onder meer gevoed door een beperkt vertrouwen in de overheid in algemene zin en in de politie in het bijzonder. Ook de context van de wijken en buurten, cultuurverschillen of burgers die bovengemiddeld vaak worden gecontroleerd, worden als belangrijkste verklaringen voor discriminatieverwijten genoemd. Aanvullend geven stakeholders aan dat zij het idee hebben dat de discriminatieverwijten van burgers naar politiefunctionarissen toenemen vanwege het negatief framen van politiewerk in de (sociale) media en de reactie van omstanders daarop.

De aanpak door de politie

De onderzoekers hebben bekeken welke aanpak de politie hanteert om discriminatie door politiefunctionarissen te voorkomen. Vanuit de beweging 'Kracht van het verschil' wordt er geïnvesteerd in het versterken van de verbinding met de samenleving. Er wordt prioriteit gegeven aan de strijd tegen discriminatie én het verbeteren van de interactie tussen de politie

³ Zie pagina 25

⁴ Straatenquête 176 personen, Digitaal Stadspanel 427 personen

⁵ Straatenquête 62,5% positief, 10,2% neutraal, 26,7 % negatief, 0,6% onbekend. Digitaal Stadspanel 67,4% positief, 22,7 % neutraal, 9,4% negatief, 0,5% onbekend)

⁶ Straatenquête 47 personen, Digitaal Stadspanel 40 personen

Blad: 3/3

Datum:

Kenmerk:

en de burger in relatie tot (proactieve) controles. Het 'Handelingskader proactief controleren' is hier een uiting van en bevat aandacht voor de bejegening en het uitleggen.

Deze aanpak wordt ook herkend door de bevroagde politiefunctionarissen. Desgevraagd geven deze aan dat er nog mogelijkheden zijn voor verbetering op het vlak van het initiële politieonderwijs, coaching on the job, communicatie door politie richting de burger en aanpassingen in de uitrusting.

Conclusie driehoek

Uit dit onderzoek blijkt dat de Rotterdammers over het algemeen een positief beeld hebben over, en ervaring hebben met, de politie. We zien ook dat de interactie tussen burgers en politie onder spanning kan staan én dat dit bij burgers kan leiden tot het gevoel gediscrimineerd te zijn door de politie.

Met dit onderzoek hebben we meer zicht gekregen op de complexe interactie tussen politiefunctionarissen en burgers en factoren die daarbij een rol spelen. We zien ook dat deze interactie soms belemmerd wordt door het wederzijds projecteren van eerdere negatieve ervaringen, vooroordelen en aannames. Er kan dan sprake zijn van barrières die zorgen voor wederzijds onbegrip. Dat zet onnodig druk op het samen werken aan een veilig Rotterdam.

Het is van belang dat we blijven werken aan de wijze waarop we in Rotterdam met elkaar samen leven en werken, dat geldt ook voor de relatie tussen Rotterdammers en hun politie. De driehoek wil dan ook op basis van de uitkomsten van dit onderzoek de kwaliteit van de interactie tussen de burger en de politie centraal blijven stellen. Daarbij moeten beide kanten worden belicht: zowel 'goed burgerschap' als de 'professionaliteit van de politie'. Het is zaak daarbij recht te doen aan de complexiteit van het werk van de politie én tevens recht te doen aan de ervaring en behoefte van de burger.

We moeten met elkaar in gesprek blijven over de relatie en interactie tussen burgers en de politie. Een gesprek waarin het luisteren naar eigen ervaringen en het samen zoeken naar verbetering centraal staan. De politie-eenheid Rotterdam intensiveert dit gesprek met Rotterdammers. Daarbij investeert zij in het bijzonder in de verbinding met lokale gemeenschappen die een laag vertrouwen in de overheid en afstand tot de politie hebben.

In aanvulling daarop willen de leden van de driehoek, op basis van de resultaten en inzichten van dit onderzoek, met Rotterdammers in gesprek gaan over de relatie tussen politie en Rotterdammers met als doel de interactie te verbeteren. We agenderen dit thema in 2018 voor de bijeenkomsten van de Stuurgroep in de Wijk.

Tot slot is voor de interactie tussen politie en burger van belang dat de burger zich herkent in de politie. Het is daarom belangrijk dat de politie werk blijft maken van de ambitie om meer divers te worden.

De burgemeester,

A. Aboutaleb

Bijlage(n):

- Bureau Beke: 'Beelden van de samenleving over de bejegening van burgers door de politie in relatie tot discriminatie. Een onderzoek naar ervaringen en meningen.'